

Lokalt LUP-spørgsmål bidrager til monitorering af indsats vedr. forebyggelse af selvmord

Lokalt LUP-spørgsmål bidrager til monitorering af indsats vedr. forebyggelse af selvmord

©DEFACTUM, Region Midtjylland, august 2024

Rapporten er udarbejdet af:
Konsulent Gitte Dahl

For yderligere oplysninger rettes henvendelse til:
DEFACTUM
Olof Palmes Alle 15
8200 Aarhus N
E-mail: defactum@rm.dk
Hjemmeside: www.defactum.dk

Rapporten kan downloades fra www.defactum.dk.

Lokalt LUP-spørgsmål bidrager til monitorering af indsats vedr. forebyggelse af selvmord

Pårørende er en vigtig ressource, når det kommer til forebyggelse af selvmord blandt psykisk syge patienter. I Region Midtjylland har man derfor arbejdet med bedre inddragelse af pårørende og har i den forbindelse blandt andet brugt et lokalt LUP spørgsmål til at måle på indsatsen.

Sådan har Region Midtjylland arbejdet med bedre inddragelse af pårørende

Fokus på bedre inddragelse af pårørende

I 2022-2023 har hele psykiatrien i Region Midtjylland haft et særligt fokus på forebyggelse af selvmord og anvendelse af selvmordsrisikovurdering. I den forbindelse har psykiatriens afdelinger lokalt arbejdet med blandt andet bedre inddragelse af pårørende, fordi pårørende ofte spiller en vigtig rolle for patienten i forhold til at komme sig.

International forskning blandt skizofrenipatienter viser, at mennesker med psykiske lidelser har 45 procent mindre risiko for tilbagefald samt 22 procent mindre risiko for genindlæggelse, hvis de pårørende inddrages (1). Samtidig viser forskning med data fra LUP, at der er en signifikant sammenhæng mellem, at de pårørende oplever i høj grad at blive involveret, og at patienten oplever høj grad af bedring og tilfredshed med behandlingen (2).

Baggrunden for indsatsen har blandt andet været LUP resultaterne i 2021 for pårørende til voksne patienter, som viste, at der var et potentiale i at få inddraget de pårørende endnu mere.

“Derfor besluttede hospitals- og afdelingsledelsen, at man på tværs af psykiatrien skulle sætte fokus på forebyggelse af selvmord. Indsatsen startede vi i efteråret 2022, hvor vi planlagde tre delindsatser: En fælles forbedringsindsats for hele psykiatrien med fokus på selvmordsrisikovurdering, en undersøgelse af pårørendes oplevelse af inddragelse og et læringsseminar for psykiatriens medarbejdere, hvor resultater og læring fra de første to indsatser blev præsenteret.”

Specialkonsulent Stefanie Duedal, Psykiatrien i Region Midtjylland

Indsatsen startede med en forbedringsindsats med henblik på at finde eventuelle brist i forhold til forebyggelse af selvmord. Samtidig blev der gennemført en lille undersøgelse, som hed “5 spørgsmål til 5 pårørende” (se boksen).

Resultaterne fra disse to tiltag blev præsenteret på et læringsseminar, hvor deltagerne blev præsenteret for henholdsvis en pårørendefortælling om, hvorfor det er vigtigt at have fokus på inddragelse af pårørende samt faglig viden om dette.

5 spørgsmål til 5 pårørende

Som optakt til indsatsen er der gennemført en miniundersøgelse, hvor hver afdeling har stillet 5 spørgsmål til mindst 5 pårørende. Fire spørgsmål er validerede LUP spørgsmål. Under hvert spørgsmål har de pårørende haft mulighed for at skrive kommentarer.

De fem spørgsmål er

- Tog personalet fra afsnittet selv initiativ til kontakt med dig?
- Talte personalet med dig om, hvad du kan gøre for at hjælpe patienten med at få det bedre, hvis patienten bliver fx bange, urolig eller har svært ved at sove?
- Fik du alle de informationer, du havde behov for?
- Spurgte personalet ind til din beskrivelse af patientens sygdom/tilstand?
- Har der været mulighed for at tale med personalet om dine evt. bekymringer for patienten? (ikke LUP)

Afdelingerne har brugt resultaterne fra miniundersøgelsen til at målrette deres lokale indsats med at inddrage pårørende.

Afdelingerne har efterfølgende haft frie hænder til at udvikle og igangsætte lokale indsatser på baggrund af resultaterne fra ovennævnte tiltag. Det har været med til at give afdelingerne et ejerskab og er en af styrkerne i indsatsen.

For at kunne monitorere på afdelingernes indsats valgte man sideløbende et nyt lokalt spørgsmål i de løbende LUP målinger blandt voksne ambulante og indlagte patienter. Formålet med dette var at se, om patienterne i løbet af perioden for indsatsen svarede mere positivt på spørgsmålet og dermed i højere grad oplevede, at personalet inddrog deres pårørende tilstrækkeligt. Det har ikke været muligt at monitorere indsatsen i børne- og ungdomspsykiatrien eller i retspsykiatrien, da der ikke gennemføres løbende målinger blandt disse patientgrupper.

LUP-spørgsmål til monitorering af indsats

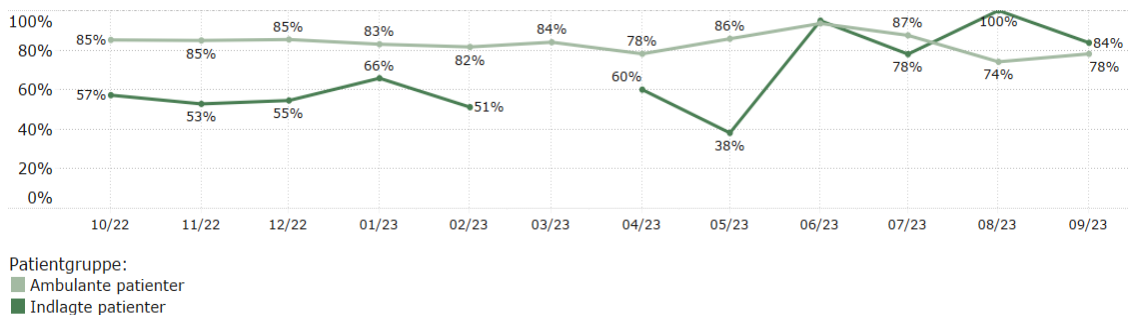
Inddrog personalet dine pårørende i din undersøgelse/behandling i det omfang, du havde behov for?

Hvad viser resultaterne fra monitoreringen

Særligt blandt de voksne indlagte patienter har indsatsen haft en positiv effekt på patienternes oplevelse af, at personalet inddrager de pårørende i det omfang, som patienten har behov for. Fra oktober 2022 til september 2023 steg andelen af patienter som svarede ja til spørgsmålet fra 57 til 84 procent. Der er dog tale om forholdsvis få patienter hver måned. Det er særligt de sidste fire måneder af indsatsen, hvor der er fremgang at spore.

Blandt de voksne ambulante patienter er der ikke samme fremgang at spore, men her skal det også bemærkes at udgangspunktet fra starten har været betydeligt bedre end blandt de

voksne indlagte patienter. Resultaterne for de voksne ambulante patienter har ligget nogenlunde stabilt over hele perioden med flest tilfredse i juni 2023 (93 procent) og færrest tilfredse i august 2023 (74 procent).

Det skal bemærkes, at antallet af svar pr. måned svinger en del, og at der er væsentligt flere svar fra ambulante patienter end indlagte patienter. Antal svar pr. måned blandt indlagte patienter er mellem 10-19, mens det for ambulante patienter er 54-126.

Indsatsen blev afsluttet i vinteren 2023, hvor der blev gennemført yderligere en forbedringsindsats og efterfølgende blev der afholdt et afsluttende læringsseminar i december, hvor ca. 140 medarbejdere deltog. Her blev de blandt andet præsenteret for resultaterne fra LUP monitoreringen men også fra den seneste forbedringsindsats, som begge viste fremgang.

Det lokale spørgsmål bliver stadig stillet til voksne indlagte patienter og her har tilfredsheden svinget en del efter indsatsen blev afsluttet med lavest tilfredshed i januar 2024 (47 procent) og højest tilfredshed i april 2024 (81 procent).

De næste skridt

Selvom indsatsen blev afsluttet i slutningen af 2023, slutter arbejdet med forebyggelse af selvmord ikke. Som et led i udmøntningen af 10-årsplanen for psykiatrien, planlægger Psykiatrien i Region Midtjylland at genoptage det fælles fokus og udvide indsatserne, når indsatserne i den nationale Handlingsplan for styrket forebyggelse af selvmord og selvmordsforsøg besluttet i sensommeren 2024.

Tip til andre

En af styrkerne ved indsatsen har været, at afdelingerne selv har skullet sætte lokale initiativer i værk, hvilket har gjort, at de har følt et ejerskab i forhold til at gøre noget anderledes eller bedre. Set i bakspejlet kunne det imidlertid have været en ide at styrke vidensdelingen omkring de forskellige initiativer ved at samle dem et sted.

"Men måske lidt mere opsamling på, hvad der er sat i gang rundt omkring i forhold til også at styrke vidensdelingen. Men omvendt, det her har også været båret meget lokalt i afdelingerne, og det har måske også være styrken i det. At der ikke har været en overordnet beslutning om, hvem der skulle arbejde med hvad."

Specialkonsulent Stefanie Duedal, Psykiatrien i Region Midtjylland

Region Midtjyllands indsats viser, at fælles fokus og opmærksomhed kan give positive resultater, idet de indlagte patienter i slutningen af indsatsen blev væsentligt mere tilfredse

med personalets inddragelse af pårørende. Et godt råd kan dog være at fortsætte med et vedvarende fokus efter indsatsen er afsluttet for at fastholde positive resultater.

8 råd til systematisk inddragelse af pårørende

Social- og Sundhedsstyrelsen udgav i 2014 "Koncept for systematisk pårørendeinddragelse". De 8 anbefalinger herfra er:

1. Sæt tidligt ind med kontakt, kortlægning og dialog
2. Målret indsatsen til pårørende
3. Vær opmærksom på børn og unge
4. Koordinator og samarbejd tværfagligt og -sektorielt
5. Samarbejd med bruger- og pårørendeorganisationer og andre aktører
6. Fokus på kompetenceudvikling
7. Følg op på indsatsen
8. Ledelse som drivkraft

Kilder

1. Pharoah, F., et al 2010. Family intervention for schizophrenia. (Cochrane Review fra 2010, som bygger på 53 randomiserede, kontrollerede undersøgelser)
2. Svendsen et al 2021. Family involvement and patient-experienced improvement and satisfaction with care: a nationwide cross-sectional study in Danish psychiatric hospitals, BMC Psychiatry, 21, article number 190 (2021).

